

E 33/2014

Tekijä(t): Annicka Engblom,
Christina Gestrin, Knut Stör-
berget ja Sara Karlsson

Vastaanottaja(t):
Pohjoismaiden hallitukset

Dnro 14-00350-1

Pohjoismaiden hallituksille

Kirjallinen kysymys haitallisista ftalaateista

Ruotsin kemikaaliviranomainen on julkaissut Ruotsin hallituksen toimeksiannosta raportin, jossa ehdotetaan lisääntymiskykyä heikentävien ja hormonitoimintaa häiritsevien ftalaattien käytön asteittaista lopettamista Ruotsissa¹. Raportissa selvitetään tarvetta ja edellytyksiä sille, että Ruotsi rajoittaisi kansallisesti ftalaattien käyttöä, joiden epäillään heikentävän lisääntymiskykyä ja häiritsevän hormonitoimintaa. Lisäksi esitetään muitakin ehdotuksia kansallisista ja EU:hun kohdistuvista toimista.

Raportista käy ilmi, että ftalaatteja käytetään eniten PVC:n (polyvinyylikloridin) pehmittämiseen. Kansanterveyden näkökulmasta on hyvä, että Euroopassa käytetään lähinnä molekyyllipainoltaan suuria ftalaatteja. Muualla maailmassa käytetään kuitenkin laajasti molekyyllipainoltaan alhaisia ftalaatteja (käytetyin näistä on DEHP), ja näitä kemikaaleja sisältäviä tuotteita tuodaan Eurooppaan. Nämä kemikaalit ovat kaikista huolestuttavimpia. Ftalaatteja käytetään autoissa, kaapeleissa, johdoissa, lattioissa, kylpyhuonetapeteissa, kelmuissa, kalvoissa, letkuissa, pakkausmateriaaleissa, lääketeknisissä tuotteissa, leluissa, elintarvikepakkauksissa, tekstiileissä, urheiluvälineissä, kengissä, laukuissa ja huonekaluissa. Etenkin lapset ovat alttiita ftalaattien haitallisille vaikutuksille.

Monet ftalaatit on luokiteltu lisääntymisterveydelle haitallisiksi ja 13 niistä on EU:n kemikaaliasetuksen REACHin erityistä huolta aiheuttavien aineiden ehdokasluettelossa. Näistä neljän kohdalla on asetettu sääntöjä käytön rajoittamisesta². Erityistä huolta aiheut-

---

¹ Raportti "Förslag till utfasning av fortplantningsstörande och hormonstörande ftalater i Sverige", Rapport 7/14, on osoitteessa:

<http://www.kemi.se/Documents/Publikationer/Trycksaker/Rapporter/Rapport7-14-Ftalatuppdraget.pdf>

² Rajoitettu käyttö koskee seuraavia yhdisteitä: DEHP, DBP, BBP ja DIBP.

tavien ftalaattien käytölle on olemassa kohtuuhintaisia vaihtoehtoja.

Ruotsin kemikaaliviranomainen suosittelee raportissaan, että Ruotsin hallitus käynnistää toimenpiteitä haitallisten ftalaattien korvaamiseksi muilla aineilla priorisoiden seuraavia toimia:

Kansallisesti

- Hallituksen tulee antaa tehtäväksi asianomaisille viranomaisille ehdottaa kansallisia rajoituksia tavoitteena rajoittaa rakennusmateriaaleista sisäilmaan haihtuvia haitallisia ftalaatteja.
- Hallituksen tulee antaa Ruotsin kilpailuvirastolle samankaltainen toimeksianto kemikaalivaatimusten käyttöönottamiseksi sairaanhoidon hankinnoissa kuin on tehty varhaiskasvatuksen puolella.
- Ruotsin kemikaaliviranomainen pyrkii edistämään sääntöjen noudattamista parantavia toimia kuten tehokkaampaa valvontaa ja sanktioita.
- Ruotsin kemikaaliviranomainen pyrkii edistämään toimia, joiden tavoitteena on parantaa tiedotusta vaarallisista aineista.

EU:n tasolla

- Ruotsin tulee pyrkiä vaikuttamaan REACH-asetuksen XIV-liitteen rajoituksiin koskien neljän ftalaatin, DEHP:n, DBP:n, BBP:n ja DIBP:n luvanvaraista käyttöä.
- Ruotsin tulee EU:n sisällä pyrkiä lisäämään rajoituksia näiden neljän ftalaatin käyttölupaan tietyissä tuoteryhmissä.
- Ruotsin kemikaaliviranomainen aikoo jatkaa työtä lisääntymiskykyä heikentävien ja hormonitoimintaa häiritsevien ftalaattien luokitteluehdotusten parissa ja pyrkii osaltaan saamaan ne erityistä huolta aiheuttavien aineiden ehdokasluetteloon.
- Ruotsin tulee pyrkiä siihen, että näiden neljän ftalaatin käyttöä rajoitettaisiin EU:ssa elektroniikkadirektiivin avulla (RoHS-direktiivi vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa).

Tämän perusteella kysymme Pohjoismaiden hallituksilta:

- Onko Pohjoismaiden hallituksilla yhteistyösuunnitelmia tavoitteena kehittää ja panna täytäntöön sisäilmaa koskevia sääntöjä, joilla rajoitettaisiin haitallisten ftalaattien käyttöä rakennusmateriaaleissa?
- Ovatko Pohjoismaiden hallitukset toteuttaneet tai suunnitelleet toimia, joilla voitaisiin lopettaa haitallisia ftalaatteja sisältävien tuotteiden hankinta kouluihin ja päiväkoteihin?

Kööpenhaminassa 19. joulukuuta 2014

Annicka Engblom (M)
Christina Gestrin (sv)
Knut Storberget (A)
Sara Karlsson (S)

Pohjoismaiden neuvosto

E 33/2014

Tekijä(t): Annicka Engblom,
Christina Gestrin, Knut Storberget ja Sara Karlsson

Vastaanottaja(t):
Pohjoismaiden hallitukset

Dnro 14-00350-1

Pohjoismaiden neuvosto

E 33/2014

Tekijä(t): Annicka Engblom,
Christina Gestrin, Knut Storberget ja Sara Karlsson

Vastaanottaja(t):
Pohjoismaiden hallitukset

Dnro 14-00350-1